

VU Research Portal

The impact of linguistically biased messages of involved receivers

Reitsma-van Rooijen, P.M.

2008

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Reitsma-van Rooijen, P. M. (2008). *The impact of linguistically biased messages of involved receivers*. [PhD-Thesis - Research and graduation internal, Vrije Universiteit Amsterdam]. Kurt Lewin Instituut.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

SAMENVATTING

(Summary in Dutch)

Taal speelt een belangrijke rol in ons dagelijks leven. Het is een van de meest centrale aspecten bij de interactie tussen mensen. Ons taalgebruik wordt beïnvloed door onze sociale omgeving, maar ons taalgebruik beïnvloedt deze sociale omgeving op haar beurt ook weer. Deze bi-directionele relatie tussen taal en onze sociale omgeving komt duidelijk tot uiting in de Linguïstische Intergroepsvertekening. Deze Linguïstische Intergroepsvertekening (*Linguistic Intergroup Bias*, LIB) laat zien dat mensen het abstractieniveau waarmee zij het gedrag van anderen omschrijven systematisch variëren als een functie van de relatie die zij met deze personen hebben en de valentie van het gedrag. Positief gedrag van een lid van de eigen groep en negatief gedrag van een lid van de andere groep worden relatief abstract omschreven (bijvoorbeeld ‘A is behulpzaam’ en ‘A is agressief’), terwijl negatief gedrag van leden van de eigen groep en positief gedrag van leden van de andere groep relatief concreet worden omschreven (bijvoorbeeld ‘A slaat B’ en ‘A helpt B’).

Deze Linguïstische Intergroepsvertekening is veelvuldig aangetoond. Hierbij heeft men zich voornamelijk gericht op de processen die aan het LIB-effect ten grondslag liggen en op de condities waaronder deze vertekening optreedt. Uit deze onderzoeken blijkt dat het LIB-effect niet alleen op intergroepsniveau optreedt, maar ook op interpersoonlijk niveau: Gedrag dat consistent is met de verwachting wordt abstract beschreven, gedrag dat inconsistent is met de verwachting wordt concreet beschreven (Maass, Milesi, Zabbini, & Stahlberg, 1995). Ook is aangetoond dat boodschappen die verschillen in taalabstractie tot verschillende gevolgtrekkingen leiden (Wigboldus, Semin, & Spears, 2000). Een abstracte omschrijving van gedrag leidt tot een dispositionele gevolgtrekking, maar bij een concrete formulering van gedrag wordt het gedrag aan situationele factoren

toegeschreven. Zo wordt door omschrijvingen die variëren in taalabstractie een bepaald beeld dat men van een groep of van een persoon heeft, doorgegeven: wanneer negatief gedrag abstract en positief gedrag concreet wordt beschreven, wordt het negatieve gedrag als typerend voor de persoon of groep gezien en wordt het positieve gedrag toegeschreven aan voorbijgaande situationele factoren. Hierdoor wordt een negatiever beeld van de omschreven groep of persoon gegeven dan wanneer positief gedrag abstract en negatief gedrag concreet wordt omschreven.

Deze systematische variaties in taalabstractie vinden veelal plaats op onbewust niveau. Zo blijkt uit eerder onderzoek dat systematische variaties in taalabstractie reeds bij het coderen van informatie kunnen optreden. Uit ander onderzoek blijkt daarnaast dat vertekend taalgebruik gebruikt kan worden om een bepaald beeld te creëren. Semin, Gil de Montes, en Valencia (2003) toonden in een experiment aan dat het LIB-effect alleen optrad wanneer de zender wist dat zijn/haar beschrijving over een andere deelnemer, die een opponent of een partner was, aan de andere deelnemer werd gegeven en niet wanneer duidelijk was dat de beschrijving niet aan deze deelnemer zou worden gegeven. De afwezigheid van het LIB-effect bij het ontbreken van een communicatiedoel, en de aanwezigheid ervan in het bijzijn van een communicatiedoel, kunnen erop duiden dat de systematische variatie in taalabstractie een strategische keuze is om de ontvanger van de boodschap te beïnvloeden. In het onderzoek dat in dit proefschrift is beschreven, staat de vraag centraal of boodschappen die variëren in valentie en abstractie de persoon die in de boodschap wordt omschreven, beïnvloeden.

Centrale vraag in Hoofdstuk 2 en 3 is of linguïstisch vertekende boodschappen de relatie tussen de zender en de ontvanger beïnvloeden. De verwachting is dat net zoals de relatie tussen de zender en de omschreven persoon de formulering van de boodschap bepaalt, het ontvangen van een boodschap met een bepaalde formulering de relatie tussen de ontvanger en de zender beïnvloedt. We verwachten dat een positief abstracte boodschap in vergelijking met een

positief concrete boodschap tot waargenomen interpersoonlijke nabijheid tot de zender leidt en dat een negatief abstracte boodschap, in vergelijking met een negatief concrete boodschap tot waargenomen interpersoonlijke afstand tot de zender leidt.

In Hoofdstuk 2 staat een studie beschreven waarin deelnemers een beschrijving gaven van een situatie waarin zij zich sociaal (positieve condities) of asociaal (negatieve condities) gedroegen. Een fictieve andere deelnemer (de zender) vormde zich op basis van deze beschrijving een eerste indruk van de deelnemer (de ontvanger). Deze eerste indruk was positief in de positieve condities en negatief in de negatieve condities. Daarnaast was deze indruk of abstract of concreet geformuleerd. Deze eerste indruk werd bij de beschrijving geschreven en kreeg de ontvanger te lezen. Vervolgens werd de waargenomen interpersoonlijk afstand van de ontvanger tot de zender gemeten. Deelnemers gaven aan meer interpersoonlijke nabijheid tot de zender te ervaren na het ontvangen van een positief abstracte dan na het ontvangen van een positief concrete boodschap. Na een negatief abstracte boodschap in vergelijking tot een negatief concrete boodschap ervoer men meer afstand tot de zender. Dit onderzoek is een belangrijke eerste stap waarin wordt aangetoond dat het ontvangen van een linguïstisch vertekende boodschap de waargenomen relatie die de ontvanger tot de zender ervaart, beïnvloedt.

In Hoofdstuk 3 worden twee studies beschreven waarin we laten zien dat het effect dat we in Hoofdstuk 2 aantoonen ook in andere experimentele settingen optreedt. Hiermee tonen we de robuustheid en de generaliseerbaarheid van het effect aan. In de eerste studie kregen de deelnemers feedback van een andere deelnemer met wie zij samen aan een taak werkten. Deze feedback was positief of negatief en was of abstract of concreet geformuleerd. Uit de resultaten blijkt dat het ontvangen van linguïstisch vertekende boodschappen de door de ontvanger waargenomen nabijheid tot de zender beïnvloedt. In de tweede studie kregen de deelnemers linguïstisch vertekende feedback op een taak die hun academisch werken denkniveau mat. Deze feedback ontving men of van de onderzoeksleider (een

interpersoonlijke communicatiecontext) of van de computer (een niet persoonlijke communicatiecontext). Alleen in een interpersoonlijk communicatiecontext beïnvloedde de linguïstisch vertekende feedback de waargenomen relatie tot de onderzoeksleider en niet wanneer de computer de bron van de feedback was. Het effect van een linguïstisch vertekende boodschap op de waargenomen afstand tot de zender lijkt beperkt te zijn tot een interpersoonlijk communicatie context en is geen algemeen fenomeen.

In de studies die in Hoofdstuk 4 worden beschreven is de centrale vraag in welke soorten relaties de ontvangers gevoelig zijn voor subtiele verschillen in taalabstractie. In de studies die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, was de zender van de boodschap een onbekende van de ontvanger. Wanneer de zender en de ontvanger onbekenden van elkaar zijn, is de kans groot dat de subtiele verschillen in taalabstractie in de boodschap de waargenomen relatie tot de zender beïnvloeden, omdat de boodschap de enige bron is om de relatie met de zender op te beoordelen. Dit is niet het geval wanneer de zender en de ontvanger elkaar al kennen. Echter, we beargumenteren in dit hoofdstuk dat ook wanneer de zender en de ontvanger elkaar al kennen, er situaties kunnen zijn waarin de ontvanger toch gevoelig is voor subtiele verschillen in taalabstractie. In de eerste studie vonden we dat wanneer de zender en de ontvanger vijanden of onbekenden van elkaar zijn, een linguïstisch vertekende boodschap de waargenomen relatie van de ontvanger tot de zender beïnvloedt. Wanneer de zender en de ontvanger vrienden van elkaar zijn, beïnvloeden linguïstisch vertekende boodschappen de waargenomen relatie met de zender niet. In de tweede studie toonden we aan het ontvangen van een linguïstisch vertekende boodschap de waargenomen interpersoonlijke afstand tot de zender beïnvloedt wanneer de zender macht over de ontvanger heeft, maar niet wanneer de ontvanger macht over de zender heeft. Wanneer de ontvanger macht heeft over de zender, wordt een positief abstracte in vergelijking met een positief concrete boodschap als slijmen geïnterpreteerd, evenals een negatief concrete boodschap in vergelijking met een negatief abstracte boodschap.

In Hoofdstuk 5 is een laatste studie gepresenteerd, waarin we het effect van linguïstisch vertekende feedback op een taak op de prestatie op de erop volgende tweede taak onderzochten. Deelnemers maakten een taak waarop zij linguïstisch vertekende feedback ontvingen van de computer (een niet-persoonlijke communicatiecontext) of van de onderzoeksleider (een persoonlijke communicatiecontext). Vervolgens maten we hun prestatie op een erop volgende tweede taak evenals de motivatie voor het maken van deze tweede taak. De resultaten toonden aan dat negatief abstracte feedback in vergelijking tot negatief concrete feedback tot een lagere prestatie leidt in een persoonlijke communicatiecontext en tot een hogere prestatie in een niet-persoonlijke communicatiecontext. In de positieve condities vonden we geen effect. Belangrijk is dat het effect van feedback op prestatie gemedieerd werd door motivatie, wat suggereert dat linguïstisch vertekende feedback de motivatie om te presteren beïnvloedt.

Samengevat toonden we aan dat het ontvangen van linguïstisch vertekende boodschappen gevolgen heeft voor de ontvanger in twee belangrijke domeinen. In de eerste plaats werd aangetoond dat dergelijke boodschappen de waargenomen relatie tot de zender beïnvloeden. In de tweede plaats lieten we zien dat dergelijke boodschappen ook de prestatie op een erop volgende taak beïnvloeden. Dit werd aangetoond in verschillende domeinen en met verschillende communicatievormen. Alhoewel de effecten die we vonden klein waren, laat het feit dat we het in verschillende domeinen en met verschillende communicatievormen aantoonden zien dat het effect robuust is. Bovendien vonden we belangrijke moderatoren: het is niet alleen de boodschap sec die de waargenomen interpersoonlijke afstand tot de zender beïnvloedt, maar de boodschap beïnvloedt alleen de waargenomen afstand in een interpersoonlijke communicatiecontext. Wanneer dezelfde boodschap door de computer werd gezonden, vonden we geen effect op de interpersoonlijke afstand en vonden we een omgekeerd patroon op prestatie. In de studies beschreven in Hoofdstuk 4, lieten we zien dat het effect van de boodschap op de

waargenomen interpersoonlijke afstand tot de zender afhangt van de sociale context. Wanneer de zender een vriend van de ontvanger was of wanneer de ontvanger macht over de zender had, beïnvloedde de boodschap de interpersoonlijke afstand tot de zender niet, maar wel wanneer de zender macht had over de ontvanger of een vijand of onbekende van de ontvanger was.

Met de studies beschreven in dit proefschrift is een eerste stap gezet in het demonstreren dat linguïstisch vertekende boodschappen de ontvanger van een boodschap inderdaad kunnen beïnvloeden. Het onderzoek dat in dit proefschrift wordt beschreven opent het onderzoek naar het LIB in een breder domein en breidt het LIB onderzoek uit van linguïstisch vertekend taalgebruik bij het praten over anderen naar linguïstisch vertekend taalgebruik wanneer degene wiens gedrag wordt beschreven ook de ontvanger is van de boodschap. Het onderzoek laat zien dat subtiele verschillen in taalgebruik een wereld van verschil kunnen uitmaken in belangrijke domeinen. Dit onderstreept de belangrijke rol die taal speelt in ons dagelijks leven.